

R E P U B L I K A
S L O V E N I J A
V I Š J E
S O D I Š Č E

CELJE

VSC sklep Cp 372/2005

Sodišče: Višje sodišče v Celju

Oddelek: Civilni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSCE:2006:CP.372.2005

Evidenčna številka: VSC01218

Datum odločbe: 13.04.2006

Področje: obligacijsko pravo

Institut: alternativna obveznost - pravica

Zveza: ZOR člen 403, 404, 404/1, 404/2, 405, 405/1, 403, 404, 404/1, 404/2, 405, 405/1.

Jedro

Dolžnik ima pravico izbire vse do izročitve enega od dolgovanih predmetov v izvršilnem postopku (405. člen ZOR) samo takrat kadar med strankami ni dogovorjeno kaj drugega. V vseh ostalih primerih pa je treba izhajati iz pogodbene volje strank.

Izrek

Pritožbi se zavrneta in se potrdi sodba sodišča prve stopnje.

Tožeča stranka sama trpi svoje stroške odgovora na pritožbo.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo razsodilo, da morata toženca tožniku nerazdelno plačati znesek 201.206,80 SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 21.09.1999 dalje do plačila ter mu povrniti pravdne stroške v višini 103.757,00 SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 26.11.2004 dalje do plačila.

Proti takšni sodbi sta zaradi zmotne ugotovitve dejanskega stanja in zmotne uporabe materialnega prava (2. in 3. točka I. odstavek 338. člena Zakona o pravnem postopku, v nadaljevanju ZPP) enotno pritožbo vložila toženca. V njej sta navedla, da je stališče prvostopnega sodišča o tem, da sta izgubila pravico do izbire glede načina izpolnitve, v neposrednem nasprotju z določbama 404. in 405. člena Zakona o obligacijskih razmerjih (v nadaljevanju ZOR). Pravico do izbire imata vse do izročitve predmeta v izvršilnem postopku, sicer pa sta jo že opravila s tem, ko sta tožniku od vsega začetka ponujala gradbeni material, čemur tožnik ni nasprotoval, kar je razvidno iz samega dokaznega postopka. Prvostopno sodišče ni pravno utemeljilo, zakaj so razlogi v tem primeru toliko specifični, da so terjali odstop od pozitivne zakonodaje. Nadalje je bila napačno določena njuna plačilna obveznost v tolarjih z zakonskimi zamudnimi obrestmi, namesto da bi bila določena v tolarški protivrednosti na dan plačila z obrestmi, kot se obrestujejo hranilne vloge na vpogled. Toženca pa sta pravico predlagati dokaze v postopku izgubila zato, ker se nista zglasila na glavno obravnavo. Tožnik ju je namreč zavedel, da jima na narok ni potrebno priti, ker se bodo izvensodno dogovorili, kar lahko potrdi priča L.. Zaradi navedenega sta toženca predlagala, da jima sodišče druge stopnje ugodi, sodbo sodišča prve stopnje pa razveljavi in zadevo vrne temu sodišču v novo sojenje.

Tožnik je na pritožbi tožencev odgovoril in predlagal njuno zavrnitev.

Pritožbi nista utemeljeni.

Sodišče prve stopnje je na podlagi izvedenih dokazov v tem postopku ugotovilo, da je bila med pravnimi strankami sklenjena menjalna pogodba. Z njo je bila izvršena menjava avtomobilov, toženca pa sta se zaradi večje vrednosti tožnikovega avtomobila zavezala, da bosta tožniku plačala še 2.000 DEM ali pa mu izročila v pogodbi navedeni gradbeni material.

Glede na vsebino dogovora je prvostopno sodišče obveznost tožencev ocenilo kot alternativno obveznost, ki je urejena v 403. do 409. členu ZOR, kar pritožbeno ni izpodbijano. Pritožbeno je izpodbijan le zaključek, da sta toženca izgubila pravico do izbire predmeta obveznosti oziroma da sta to pravico imela le do poteka izpolnitvenega roka, zaradi česar tožnik od njiju sedaj upravičeno terja samo denar, s katerim pa sodišče druge stopnje v celoti soglaša. Iz 403. člena ZOR res izhaja, da ima v primeru alternativno dogovorjene obveznosti, če ni dogovorjeno kaj drugega, pravico izbire dolžnik in obveznost preneha z izročitvijo izbranega predmeta, to pravico pa ima vse dotlej, dokler ni v prisilni izvršbi ena izmed dolgovanih stvari popolnoma ali delno izročena upniku po njegovi izbiri (I. odstavek 405. člena ZOR). Vendar pa v konkretnem primeru odločitev prvostopnega sodišča ne temelji na ugotovitvi o njuni "pravici do izbire, ker ni bilo dogovorjeno kaj drugega", temveč je to sodišče pravilno izhajalo iz pogodbene volje strank, ugotovljene iz izpovedbe tožnika, ki ni v nasprotju z zapisom pogodbe v prilogi A2 spisa, iz katere je zaključilo, da je bila do poteka izpolnitvenega roka tožencema res dana možnost izbire, ali bosta tožniku izročila denar ali pa gradbeni material, medtem ko je po izteku izpolnitvenega roka (po 20.09.1999) ta njuna pravica do izbire prenehala (2. stran sodbe). Ker je bila torej možnost izpolnitve v materialu dogovorjena le za primer, da bo to izvršeno v izpolnitvenem roku (in tako možnost izbire dogovorjena le do izteka izpolnitvenega roka), v pritožbi izpostavljen 405. člen ZOR s pravico dolžnikove izbire vse do izročitve dolgovane stvari v izvršilnem postopku ne pride v poštev kot materialnopravna podlaga rešitve obravnavanega spora. Ta določba namreč ureja pravico do dolžnikove izbire v tistih primerih, ko ni dogovorjeno kaj drugega, za kar pa, kot je bilo obrazloženo zgoraj, ni šlo v konkretnem primeru.

Ravno tako ne gre pritrditi pritožbeni navedbi, da sta toženca izbiro že opravila, ko sta tožniku od samega začetka ponujala gradbeni material. Te svoje trditve namreč nista dokazala, tožnik pa jima je, ko je bil zaslišan kot stranka, nasprotoval (izrecno je zanikal, da sta hotela svojo pogodbeno obveznost izpolniti),

zaradi česar se sodišču druge stopnje dvom v pravilnost ugotovljenih dejstev ni porajal. Na to ne more vplivati niti njuno pritožbeno zatrjevanje, da sta bila s strani tožnika zavedena, zato se naroka za glavno obravnavo nista udeležila. Toženca sta namreč pravočasno prejela vabilo z ustreznim poukom, pa svoje odsotnosti z naroka zaradi tega, ker naj bi tožnik z njima sklenil izvensodno poravnavo, kot trdita v pritožbi, nista opravičila, zato v tem delu njuna pritožba tudi ne more biti utemeljena.

Končno pa je prvostopno sodišče pravilno uporabilo materialno pravo tudi s samo odločitvijo, da sta toženca tožniku dolžna plačati 201.206,80 SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 21.09.1999 dalje do plačila. Ob dogovorjeni obveznosti v tuji valuti (2.000 nemških mark) je tožnik imel pravico zahtevati njeno izpolnitev le v domači valuti. Pri tem je imel na voljo dve možnosti: lahko bi zahteval plačilo nemških mark v tolarški protivrednosti na dan plačila ali pa plačilo v tolarjih. Odločil se je za slednjo, saj se njegov tožbeni zahtevek nanaša na plačilo v domačem denarju. Višina tolarške terjatve je bila namreč izračunana ob upoštevanju tečaja DEM na dan, ko je terjatev zapadla v plačilo, toženec pa je prišel v plačilno zamudo in zaradi tega dolguje tudi tolarške obresti. Sodišče prve stopnje je bilo (potem ko je ugotovilo utemeljenost tožnikovih trditev) dolžno takšnemu pravilno postavljenemu zahtevku slediti, saj je glede na določilo 2. člena ZPP nanj vezano, zato pritožba nima prav, da bi moralo biti razsojeno v tolarški protivrednosti na dan plačilo z obrestmi za hranilne vloge na vpogled.

Ob navedenem se tako pokaže, da sta pritožbi tožencev neutemeljeni. Sodišče druge stopnje ju je zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje (353. člen ZPP), pri čemer ni zasledilo kršitev, na katere pazi po uradni dolžnosti (II. odstavek 350. člena ZPP).

Tožnik sam trpi stroške odgovora na pritožbi tožencev, ki niso bili potrebni pravdni stroški v smislu 155. člena ZPP. Njegov odgovor namreč v ničemer ni pripomogel k razjasnitvi sporne zadeve na pritožbeni stopnji.

Datum zadnje spremembe: 23.08.2009